

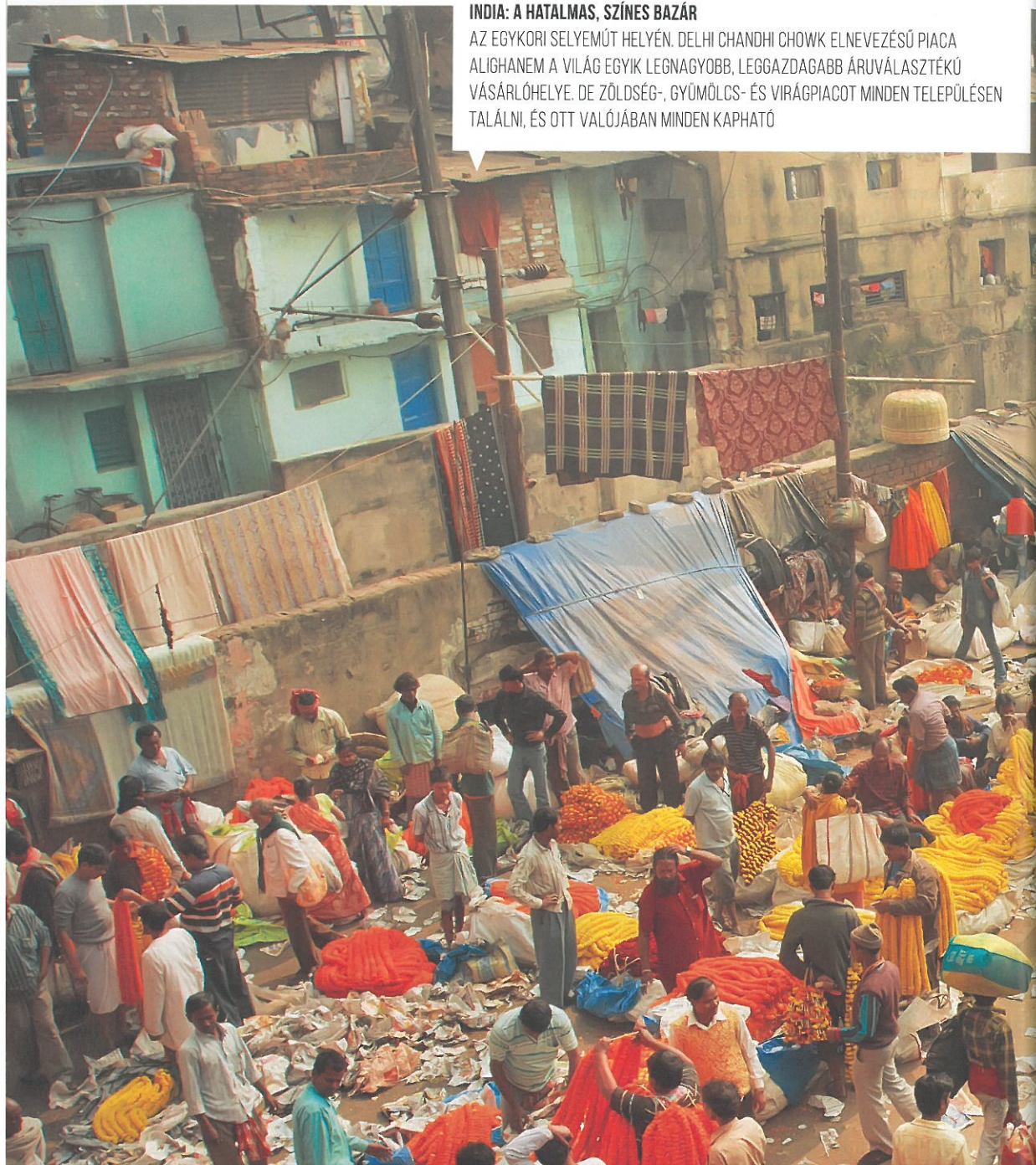
INDIA 70

▷ SZÖVEG: LÁZÁR ÁDÁM

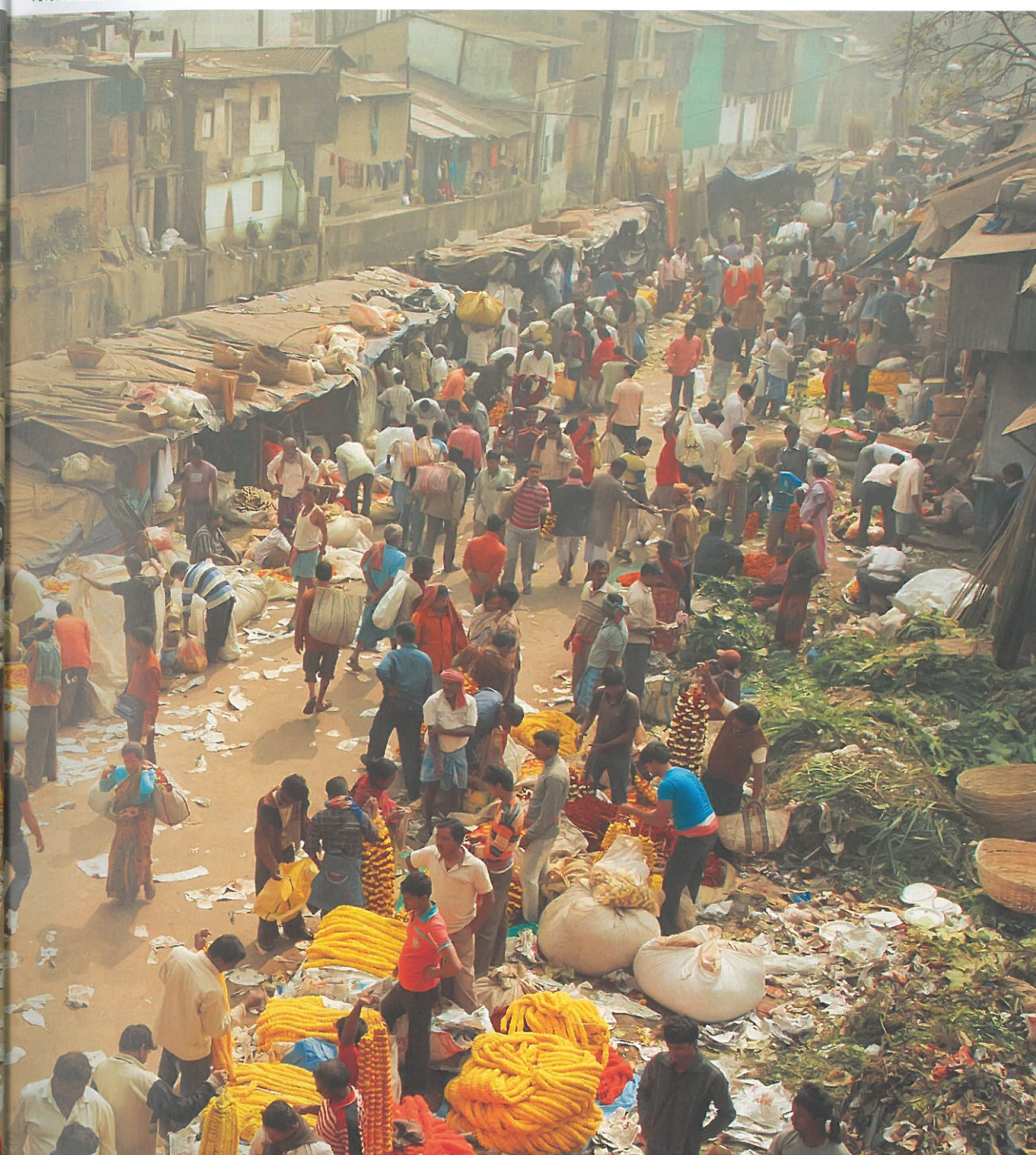
Nekem 20: két évtizede jártam először Indiában. „Amikor befutunk Delhibe, kiviszlek egy piacra” – mondja kollégám. Hárman vagyunk: két operatőr és én, a készülő dokumentumfilm szerkesztője. Munkatársaim már többször jártak itt, de nekem rengeteg olvasmány, film, álom valóra válása, amikor végre kilépek a repülőtérrel. A párás, fojtó meleg, a zaj, a tömeg, a tülekedés ráébredt: Indiában vagyok!

INDIA: A HATALMAS, SZÍNES BAZÁR

AZ EGYKORI SELYEMŰT HELYÉN. DELHI CHANDHI CHOWK ELNEVEZÉSŰ PIACA ALIGHANEM A VILÁG EGYIK LEGNAGYOBB, LEGGAZDAGABB ÁRUVÁLASZTÉKŰ VÁSÁRLÓHELYE. DE ZÖLDSÉG-, GYÜMÖLCS- ÉS VIRÁGPIACOT MINDEN TELEPÜLÉSEN TALÁLNI, ÉS OTT VALÓJÁBAN MINDEN KAPHATÓ

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

Jó időbe telik, amíg a hatalmas forgalmon átvirgolv a szálláshelyre érünk. A színpompás, radzsasztáni turbános fejdíszes portások látványa, az udvariasság mintha visszarepítene abba a korbba, amikor a nyugatiak itt nem látogatók, hanem uralkodók voltak. De persze ez most egy nagy szálloda vendéglátása...

Ledobjuk csomagjainkat, és riksával indulunk Chandhi Chowk, Delhi és talán a világ egyik legnagyobb, de feltétlenül egyik legszínesebb piacára. A forgatagban valaki finoman, de határozottan rángatni kezdi a kezemet. Lenézek. Egy négy-öt éves gyerek – hogy fiú-e vagy lány, kiderítetlen marad. Hosszú, térdéig érő, valamikor szürke ing van rajta. Erősen fogja a kezemet. Amerre megyek, jön velem, egészen addig, amíg úgy félóra után néhány rúpiát a kezébe nem csúsztatok. Hatalmas, barna szemével rám néz, és eltűnik a forgatagban.

Az óriási ember- és árutömeg szinte lebént. Közben az indiai származású brit író, Sir Salman Rushdie nyilatkozatára gondolok. Amikor sok év távollét után megérkezett Delhibe, s még mielőtt kilépett volna az érkezési csarnokból, tehát bármit is láthatott volna, egy riporter megkérdezte: „Gondolom, kíváncsi rá, hogy utolsó látogatása óta mennyit változott India?” Rushdie szomorkásan ránézett és elmosolyodott: „India sohasem változik”.

INDIA MEGVÁLTOZOTT?

NÉHÁNY HÓNAP ALATT TÖNNEK EL A BÁDOGVÁROSOK, ÉS HELYÜKÖN FELHŐKARCOLÓK EMELKEDNEK. A METROPOLISZOKBAN A ROZZANT KALYIBÁK HELYÉRE ÓRIÁSI LAKÓ- ÉS IRODAHÁZAKAT EMELNEK. EZZEL PRÓBÁLJÁK A HATALMASSÁ DUZZADT LAKOSSÁG LAKÁS-, TÁRSADALMI ÉS KÖZLEKEDÉSI GONDJAIT ENYHÍTENI. INDIA NAPONTA VÁLTOZIK!

ÚJ REPÜLŐTEREK

HAIDARÁBÁDOT ÉS MUMBAIT KÖVETVE, TÖBBÉVES MUNKÁVAL UTÁN DELHI NEMZETKÖZI REPÜLŐTERÉT IS ÚJJÁÉPÍTETTÉK: ELEGÁNS, GYOR KÉNYELMES, A TÖBB MILLIÓ UTAZÓ, ÁTUTAZÓ ÉRKEZÉSÉT, TÁVOZÁSÁT SZOLGÁLVA. HA A CSATLAKOZÁSOK KÖZÖTT HOSSZABB AZ IDŐ, ITT AKÁR MEG IS SZÁLLHATUNK

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

FÉNYLŐ INDIA

Ha valaki hisz a véletlenekben, akkor ez is az lehet: 20 évvel később most ugyanabba az elegáns, méregdrága szállodába érkezem egy találkozóra, ahol akkor megszálltunk. De itt nincsenek véletlenek, csak istenek és csillagok. Ez India.

A márvánnyal borított csarnok közepén hatalmas márványasztal, tele színes ajándékdobozokkal. Az egyikben megakad a szemem. A díszdobozban egy görögdinnye, elegánsan becsomagolva. Kicsi, aranyozott spárgával a gyümölcshöz rögzítve, diszkréten lóg az árcédula. Nézegetem a többi dobozt is, de szemem állandóan visszatér a dinnyéhez, illetve annak árához.

Barátaim még nem érkeztek meg, van időm belelapozni a mellettem lévő asztalra

helyezett évfordulós kiadványba. 1947-ben, amikor India kivívta függetlenségét, 290 millió, többségében nagyon szegény ember élt az országban.

A leghihetlenebb, hogy hamarosan India lehet a legnagyobb az önvezető járművek előállításában.

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

SZORONGATÓ INDIA

Óriási késéssel befutnak az ismerősök is. Fuldoklanak a dűhtől. Egy másik Indiáról panaszkodnak. A taxis menet közben bejelentette, hogy a nagy forgalomra tekintettel felemeli az előre megállapított tarifát, és nagy borralvót vár. És ezt előre meg is akarja kapni, a fizetésig pedig leáll. Ráadásul az olcsó szállodájukban a falak és a matracok is nedvesek, a fürdőszobában

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

FÖLDGÖMB VILÁGLÁTÓ A TREND-FM-EN
CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR.
A RÁDIÓBAN VENDÉGÜNK A TÉMÁRÓL:
LÁZÁR ÁDÁM

TREND FM 94.2
GAZDASÁGI RÁDIÓ CSOPORT

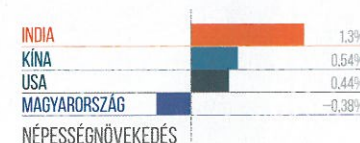
KORÁBBI MŰSORAINK MEGHALLGATHATÓK:

KÖZLEKEDÉS

AZ ÁLLAMI KÉZBEN LÉVŐ INDIAI VASÚT, A VILÁG NEGYEDIK LEGNAGYOBB VASÚTTÁRSASÁGA. TÖBB MINT 7000 ÁLLOMÁS, NAPI 22 MILLIÓ, ÉVI 8 MILLIÁRD UTAS ÉS 1101 MILLIÁRD TONNA ÁRU JELZI A MÉRTEKET

SZÜLETÉSKOR VÁRHATÓ ÉLETTARTAM (ÉV)

MINDENNAPI INDIA

Indiában az adásvétel mindig is az élet szerves része volt. Ma, amikor az ország lakossága meghaladja az 1,3 milliárdot, ennyi ember napi ellátása elképesztő feladat. A földet megművelni, vetni-aratni, szüretelni, feldolgozni, szállítani, azután eladni több százmillió embernek ad munkát.

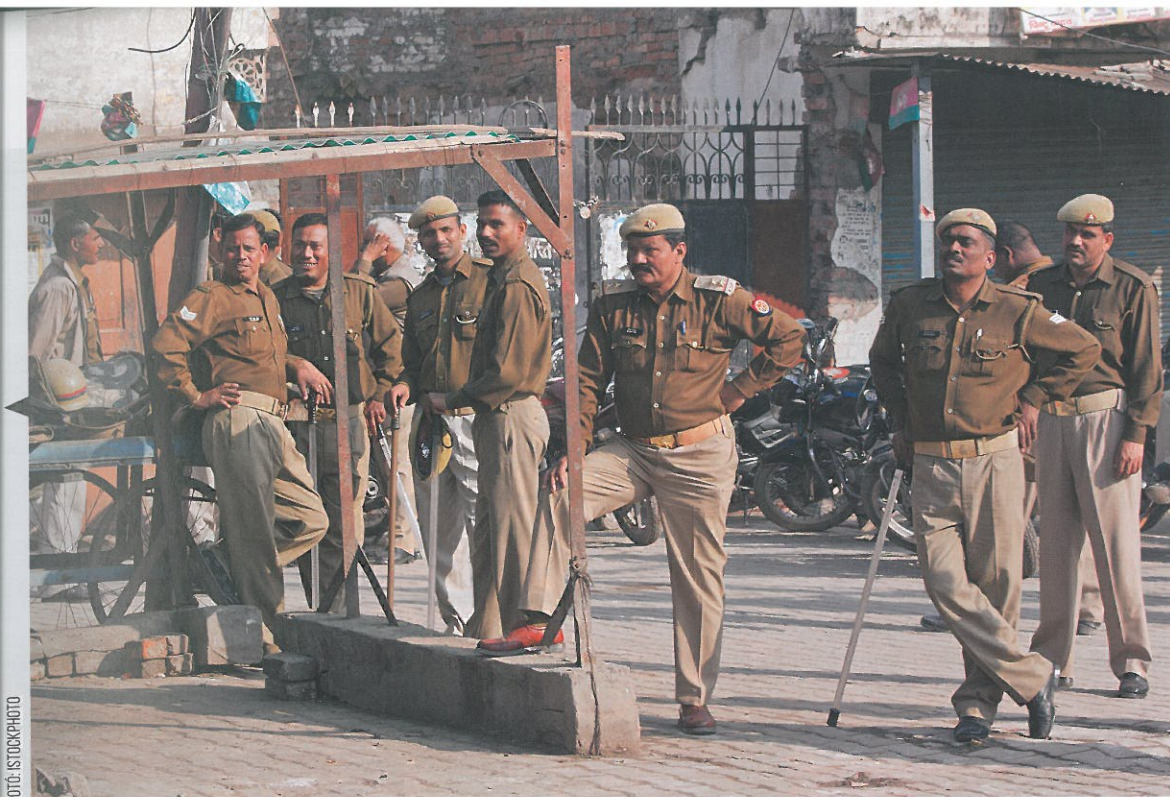
India egy óriási bazár, ahol majdnem bármit lehet venni, majdnem bármikor. Éjszaka, a vonatra várva a pályaudvaron, a vágányok között és utazás közben frissítőt, teát, szendvicseket a szerelvényen. A városokban, a lassan hömpölygő kocsisorok között gerezdekre szeletelt kókuszdiót, léggömböt, újságot és műanyag karkötőt. Műemlékek közelében olcsó napszemüvegeket, szobormásolatokat, mobiltelefont. És elmagyarázhatatlan, hogy ha az emberen van már napszemüveg, miért nem akar venni még egyet? És ha már venni nem akar, miért nem ad nekik a pénzből? Mondjuk, dollárt vagy eurót!

Olyan tevékenységeket látunk, amelyek – ilyen formában – ismeretlenek Nyugaton. Az utcákra néző szuteréneken, járdákon szabók, cipészek és borbélyok dolgoznak. Egy banándoboznyi hely az üzletük, szalonjuk. De van, akinek ennyi hely sem kell. Vérnyomás- és testsúlymérést vállalnak,

India egy óriási bazár, ahol majdnem bármit lehet venni, majdnem bármikor. Éjszaka, a vonatra várva a pályaudvaron, a vágányok között és utazás közben frissítőt, teát, szendvicseket a szerelvényen.

A 2008-AS, 2011-ES ÉS 2016-OS TERRORTÁMADÁSOKAT KÖVETŐEN A NAGY TÖMEGEK JELENLÉTÉVEL SZÁMOLÓ REPÜLŐTEREK, ÁLLOMÁSOK, PIACOK, SPORTESEMÉNYEK KOMOLYABB VÉDELME, ELLENŐRZÉST KAPNAK A VILÁG HARMADIK LEGNAGYOBB HADSEREGÉTŐL

FOTÓ: OLÁH SZILVIA

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

FOTÓ: OLÁH SZILVIA

FOTÓ: OLÁH SZILVIA

NYUGATON MA MÁR ISMERETLEN FOGLALKOZÁSOK

AZ ÓRIÁSI TÖMEG LAKÁSGONDJAINAK ENYHÍTÉSÉRE RENGETEG ÉPÍTKEZÉS ZAJLIK, EZÉRT HATALMAS MENNYISÉGŰ ÉPÍTŐANYAGRA VAN SZÜKSÉG. A TÉGLAGYÁRAK A NAGYOBB FOLYÓK KÖZELÉBEN TALÁLHATÓK
A GARÁZSBAN A MUNKÁSOK SZEMÉLYENKÉNT NAPONTA MINIMUM 200 FARMERT FESTENEK MEG
KICSİ A VARRÓGÉP, DE A SZABÓ NAPONTA BEFEJEZHEZ EGY ÖLTÖNYT

sőt a Gangesz partján egy férfi ellentmondást nem tűrően fültisztítást
161. Hosszú és keskeny a Gangesz partján egy férfi ellentmondást nem tűrően fültisztítást

Az útminőség és a használati intenzitás megviseli a közlekedési eszközöket. Az út szélére parkolva javítják a teher- és személyautókat, buszokat, riksákat, bicikliket, motorokat. Az utak mentén, folyók közelében magas tornyok is emelkednek. A téglavetők a homokos, agyagos üledéket formákba helyezik, aztán kiteszik a tűző napra. Megszilárdulva mehet a kemencébe kiégetni. 2500 téglá készítéséért 5000 forint jár. A közelben nádcukorüzlet zajlik. Asszonyok cipelik ütemesen több 10 kg-os, hosszú nádkötegeiket a feldolgozóba, máshol pedig rögtön kézi présekkel facsarnak a nádból levet.

„Jöjjenek! Elviszem magukat valahova. Ilyet még biztosan nem láttak!” – mondja sofőrünk, amikor néhány nap után észreveszi, hogy leginkább a számunkra szokatlan helyszínek, foglalkozások érdekelnek. Egy szegényebb negyedben egy garázshoz vezet. Amikor kocsink megáll a szűk, kis utcában, a környék összefutó gyerekei mind be akarnak jutni a kapun. Mintha még sosem látták volna a belső történeteket. Ez a farmerfestő üzem. Bent három férfi dolgozik. A helyiségben sötét van és penetráns bűz. Leginkább lábszárra emlékeztető

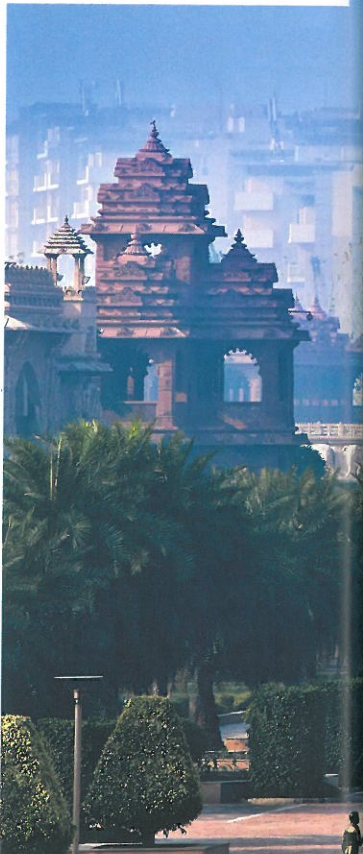
A téglavetők a homokos, agyagos üledéket formákba helyezik, aztán kiteszik a tűző napra. Megszilárdulva mehet a kemencébe kiégetni. 2500 téglá készítéséért 5000 forint jár.

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

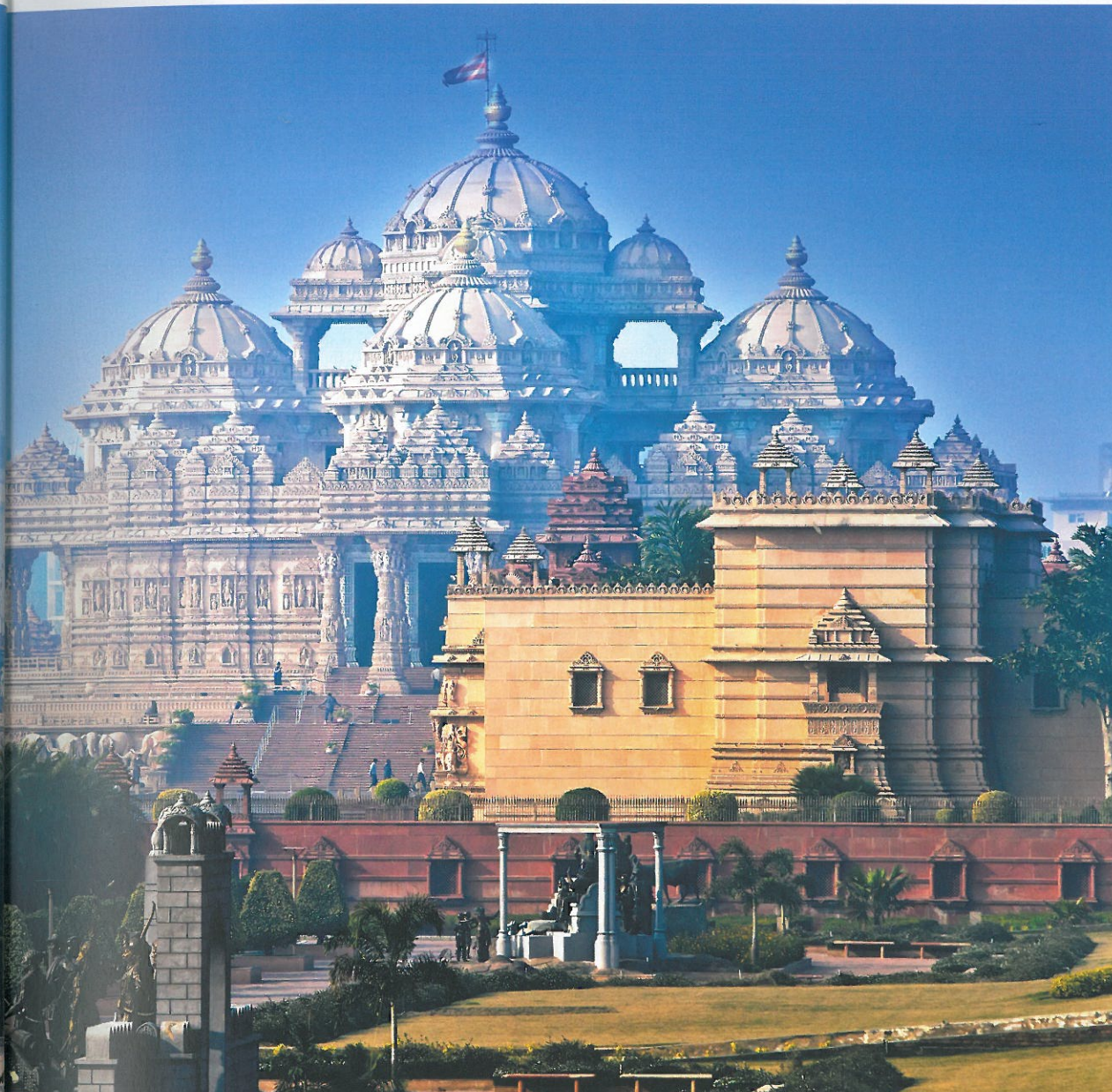
vasrudak fekszenek előttük, arra húzzák rá a nadrágszárazakat, majd színezőanyaggal 5-10 percig dörzsölik. Ekkorra már előkerül egy rendőr is, aki hosszú bambuszbotjával serkenti a gyerekeket a műhely elhagyására. De a felhasználó színező vasrudaknak olyan színeket adnak, hogy a ruhák színe is megváltozzon.

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

A SZÍNEK ÜNNEPE – HOLI
ÉVENTE EGYSZER, A HOLIKOR INDIAIAK MILLIÓI ÜNNEPELNEK, EGYMÁS ARCÁT, RUHÁJÁT SZÍNES DOBBAZ BEVÁRVA

INDIA VÁLTOZIK!
A LEGTÖBB TEMPLOM, KEGYHELY, VÁR, MŰEMLÉK BELTERÜLETÉN MA MÁR TILOS AKOLHATÓ ÉS VÁRHELYI MŰHELY

Egy apró falucskán hajtunk át. Kérem a sofőrt, hogy álljunk meg egy fa árnyékában, szemben az artézi kúttal. Érdekel, kik, milyen gyakran jönnek ide vízért. Lányok, asszonyok érkeznek folya-